

Raport z Papui Zachodniej 2023 – 2

1 września 2023

Na początku lutego 2023 roku trzeci oddział regionalnego komanda obronnego Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej w regionie Nduga, pod dowództwem Egianusa Kogoyi (Kogeyi), [dokonał spalenia samolotu linii Susi Air oraz pojmania pilota Philipa M. Merthensa](#), obywatela Nowej Zelandii. Wokół tego wątku skupia się przegląd wiadomości militarnych z Papui Zachodniej i Indonezji.

INDONEZYJSCY ŻOŁNIERZE ZAMORDOWALI DWUNASTOLATKA W AKCIE ZEMSTY

22 marca 2023 roku indonezyjskie wojsko zastrzeliło, 12-letniego ucznia gimnazjum w Iladze, w regencji Puncak.

Po tym jak Armia Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) pod dowództwem Lekagaka Telenggena zastrzeliła kierowcę motocyklowego, którego podejrzewano o bycie agentem wywiadu, siły indonezyjskiego wojska postanowiły wziąć swoisty rewanż.

Po zamordowaniu młodego Papuasa, indonezyjscy żołnierze wyraźnie święcili triumf, nagrywając film, w którym oznajmili „że się udało!”. Wydawali się być dumni ze swojej zbrodni. W rzeczywistości osobą, którą pozbawili życia okazał się 12-letni Enius Tabuni z wioski Yengernok położonej w regencji Puncak.

INDONEZYJSCY ŻOŁNIERZE ZNĘCALI SIĘ NAD MŁODYMI LUDŹMI WE WIOSCE

KYAWAGI

14 kwietnia 2023 roku w regencji Puncak Jaya w Papui Zachodniej, funkcjonariusze indonezyjskich sił bezpieczeństwa złapali kilku młodych Papuasów i dopuścili się tortur. Ci młodzi Papuasi, byli zwykłymi cywilami mieszkającymi w lokalnej wsi, nie byli członkami Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (YPN-PB).. Pomimo to indonezyjscy funkcjonariusze, oskarżyli ich, przesłuchiwali i torturowali, dodatkowo nakazując jednej kobiecie rozebranie się.

Indonezyjskie wojsko, sfrustrowane tym, że nie potrafi namierzyć położenia bojowników TPN-PB, walczących o wolność w lesie, mści się na mieszkańcach Papui Zachodniej. Dlatego też żołnierze, policjanci i agenci wywiadu, służący Dżakarcie aresztują, oskarżają, przesłuchają i zastraszają cywilów, mieszkańców Papui Zachodniej, którzy nie są związani z TPN-PB. Wioska Kyawagi, jest miejscem gdzie żyją rdzenni mieszkańcy, nie jest siedzibą TPN-PB.

Ucisk, gwałty, tortury, porwania, niesprawiedliwość i zabójstwa jakich dopuszczają się indonezyjskie siły kolonialne, będące narzędziem okupacji Papui Zachodniej, są coraz szerzej znane, a jednak świat milczy na ten temat. Międzynarodowe media zbyt rzadko mówią, o tym, co naprawdę

dzieje się w Papui Zachodniej i o nielegalnej procedurze pozbawienia Papuasów prawa do prawdziwej dekolonizacji.

ANTON GOBAI ZATRZYMANY NA FILIPINACH

Filipińska policja poinformowała o aresztowaniu zachodniopapuaskiego działacza politycznego, Antona Gobai, za posiadanie dziesiątek sztuk broni palnej. A. Gobai został aresztowany 7 stycznia 2023 roku wraz z dwoma lokalnymi mieszkańcami w prowincji Sarangani na Filipinach. Akcję zatrzymania przeprowadził zespół operacyjny kierowany przez kapitana policji Ralpa Marvina Facia Riverę. Szef indonezyjskiej policji narodowej, Listyto Sigit Prabowo nakazał swoim podwładnym koordynację w tej sprawie z policją filipińską.

Demianus Magai Yogi poinformował, że obecność Antona Gobaia ma związek z misją prowadzoną na zlecenie Armii Papui Zachodniej (WPA). „Anton Gobai jest szefem sztabu sił powietrznych Armii Papui Zachodniej; jest również dyplomatą przydzielonym przez organizację do bloku zachodniego w Azji” – tłumaczy D.M. Yogi, który stoi na czele grupy zbrojnej operującej w regionie Paniai. Zabiegając o poparcie dyplomatyczne na Filipinach i jednocześnie poszukując atrybutów związanych ze sprzętem wojskowym, mężczyzna działał zgodnie z zaleceniami WPA. Przedstawiciel Armii Papui Zachodniej (WPA) przeprosił władze Filipin za niedogodności jakie przyniósł ten incydent i poprosił je by nie deportowały Antona Gobaia do Indonezji.

Oświadczenie Demianus Magaia Yogiego zostało wydane 10 stycznia 2023 roku. Wcześniej Sebby Sambom, rzecznik Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) poinformował, że Anton Gobai nie ma nic wspólnego z jego organizacją. „To prawda, że A. Gobai kształcił się na pilota w Papui Nowej Gwinei i na Filipinach. Nie ma jednak z nami (TPN-PB) żadnego związku” – powiedział.

BŁĘDNE ZAŁOŻENIA I INTERPRETACJE ZWIĄZANE Z ARESZTOWANIEM ANTONA GOBAIA NA FILIPINACH

W dniu 7 stycznia 2023 roku na Filipinach został aresztowany Anton Gobai, pod zarzutem przemytu broni. Filipińscy funkcjonariusze aresztowali tego bojownika o wolność Papui Zachodniej, kiedy wraz z kilkoma Filipińczykami jechał po plaży riksą wyładowaną bronią i amunicją (12 sztuk broni palnej). Ze strony indonezyjskich władz pojawiły się tendencje do wiązania Antona Gobaia z historią pojmania jako zakładnika nowozelandzkiego pilota Philipa Merthensa w Regencji Nduga. Łączenie tego człowieka z tą kwestią jest nielogiczne, ponieważ od pewnego czasu reprezentuje on Armię Papui Zachodniej (West Papua Army/Tentara Revolusioner West Papua – WPA-TRWP), konkurencyjną organizację zbrojną wobec Armii Wyzwolenia Papui Zachodniej (Tentara Pembebasan Nasional Papua Barat (TPN- PB). To właśnie bojownicy TP-PB OPM dokonali wzięcia zakładnika. Anton Gobai odszedł ze struktur TPN-PB OPM, po napadzie rabunkowym (z użyciem maczety), jakiego podczas referendum niepodległościowego na Bougainville, dokonał w sprzymierzeniu z miejscowymi łupieżcami, jeden z ówczesnych liderów TPN-PB OM, Jeffrey Bomanak. Zaatakowany maczetą Anton Gobai o mały włos nie stracił ręki. Stracił za to – podobnie jak Rzecznik TPN-PB OPM Sebby Sambom, który mu towarzyszył i również padł ofiarą napaści – dużą sumę pieniędzy, telefony oraz laptop.

Anton Gobai jest przedstawiany jako Szef Sztabu Sił Powietrznych West Papuan Army (Kepala Staf Angkatan Udara West Papua Army). Owszem jest pilotem, szkolonym w Papui Nowej Gwinei, ale trudno jest mówić o flocie powietrznej, w przypadku gdy Zachodni Papuasi prowadzą jedynie działania partyzanckie. Trudno oczekiwać, by siły partyzanckie dysponowały autentyczną flotą samolotów bojowych.

Można by przypuszczać, że próby wiązania Antona Gobaia z kryzysem w Nduga, przez indonezyjskie służby są zawołaną próbą zdobycia informacji od papuaskiego bojownika, który przebywa w areszcie w filipińskiej prowincji Kiamba Zaranggani, a który to dobrze zna Rzecznika TPN-PB OPM Sebby'ego Samboma. Anton Gobai wyznaje, że w jego celi pojawił się pewnego dnia agent indonezyjskich służb, podający się za dziennikarza, który pragnął wyłuskać poufne informacje o tajnikach działań TPN-PB.

W dniu 27 stycznia 2023 roku wywiad z Antonem Gobaiem przeprowadził przedstawiciel amerykańskiej ambasady na Filipinach, a 29 maja bieżącego roku Anton Gobai udzielił wywiadu dla Tim Konsentrasia Asia Terroris (Azjatycka grupa zajmująca się terroryzmem na tym kontynencie), w trakcie którego pytano go o związki z porwaniem Merthensa w Ndugama. Zachodniopapuaski pilot i bojownik WPA-TRWP oświadczył, że nie

jest terrorystą, ani członkiem żadnej organizacji prowadzącej walkę zbrojną w Papui Zachodniej. „Nie jesteśmy terrorystami, a walczymy o niepodległość” -puentuje Gobay.

SPRAWA PORWANIA PHILIPA MERTHENSEA, PILOTA SUSI AIR. CIĄG DALSZY

W marcu 2023 w artykule obszernie informowaliśmy o przebiegu, motywacjach i konsekwencjach porwania pilota Susir Air. W tym zbiorze faktów i komentarzy opisujemy dalszy przebieg wydarzeń związanych z wielomiesięcznym ubezwłasnowolnieniem obywatela Nowej Zelandii przez oddział Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) pod dowództwem Egianusa Kogeyi.

Dnia 7 lutego 2023 roku, Egianus Kogeya, dowódca Regionalnego Komanda Obronnego Armii Wyzwolenia Papui Zachodniej w Regencji Ndugama (Komando Daerah Pertahanan III Ndugama Derakma) dokonał wzięcia w charakterze zakładnika nowozelandzkiego pilota Philipa Merthensa. Wydarzenie to miało miejsce w Dystrykcie Paro w Regencji Nduga. Pod koniec maja 2023 roku Gen. Egianus Kogeya oświadczył, że jeżeli władze Zjednoczonej Republiki Indonezji (Negara Kesatuan Republik Indonesia) w ciągu 2 tygodni nie usiądą do stołu negocjacyjnego z Armią Wyzwolenia Papui, to Merthens zostanie rozstrzelany. Siły zbrojne Republiki Indonezji poniosły straszliwą klęskę podczas militarnej próby odbicia zakładnika. Jednakże liczne kręgi liderów i społeczeństwa zachodniopapuaskiego pragną zakończenia indonezyjskiej interwencji militarnej i wycofania zaangażowanych w nią wojsk.

Szczególną troskę o ocalenie życia Phillipa Merthensa prezentuje Rada Kościołów Papui (Dewan Gereja Papua – DGP). Jej liderzy to Pastor Benny Giay (Moderator), Pastor Socratez Sofyan Yoman, Pastor Dorman Wandikbo oraz Pastor Andrikus Mofu. Moderator mediujący z władzami Indonezji Pastor Benny

Giay uważa, że władze Zjednoczonej Republiki Indonezji nie traktują ich poważnie, ponieważ nie traktują poważnie podstawowego postulatu o wycofanie sił TNI/Polri i tym samym zakończenia interwencji militarnej w Regencji Nduga. Giay prosi Prezydenta Republiki Indonezji, Joko Widodo o to, by usiadł wraz ze stroną TPN-PB OPM do stołu negocjacyjnego. Jeżeli tego nie uczyni, będzie współwinny śmierci pilota Philipa Merthensa. Benny Giay namawia także Ministerstwo Spraw Zagranicznych Nowej Zelandii, aby naciskało ono na Dżakartę, by negocjacje pokojowe zostały urzeczywistnione, tak jak domaga się strona TPN-PB.

Co prawda pojawiły się pogłoski, że wojskowi też wolą realizować drogę pokojowych negocjacji, ale siły indonezyjskiej policji i wojska nadal pozostawały aktywne w regencji Nduga. Głównodowodzący Indonezyjskich sił zbrojnych, Generał Laksamana Yudo Morgono w wywiadzie dla mediów z Sulawesi, oświadczył, że liczy na mediacje ze strony lokalnych władz oraz kościołów (07.06.2023). W podobnym duchu mówi dowódca policji w Papui gen. Mathias D. Fakhiri, jednakże Benny Giay, wraz z innymi liderami Rady Kościołów Papui podkreśla, że takie oświadczenia, nie potwierdzone zakończeniem interwencji militarnej, są jedynie werbalną żonglerką, nie adekwatną do kryzysowej sytuacji, w wyniku której obywatel Nowej Zelandii może za chwilę zginąć.

Przewodniczący Zjednoczonego Ruchu na rzecz Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP), Benny Wenda, zaapelował do liderów (TPN-PB), aby bardzo poważnie rozważyli sensowność zabicia nowozelandzkiego pilota Philipa Merthensa. Benny Wenda zwraca uwagę na to, iż taki akt byłby sprzeczny z wartościami, jakie głosi i do jakich aspiruje lud Papui Zachodniej, a także na to, że śmierć człowieka, który niczym nie zawinił w stosunku do ludu papuaskiego, od ponad 60 lat walczącego o wolność, mogło by przynieść niepowetowane straty w dziedzinie wsparcia ruchu niepodległościowego na całym świecie. Według B. Wendy pilot powinien szybko wrócić do rodziny. Wzmocniłoby to

również dobrą opinię na temat zachodniopapuaskich bojowników o wolność.

Sebby Sambom poinformował, że 23 marca 2023 roku o godzinie 01.00 w nocy indonezyjskie wojsko rozpoczęło szturm na pozycje Regionalnego Komanda Obronnego Darakma w Regencji Nduga) dowodzonego przez Egianusa Kogeyę . W wyniku ostrzału pozycji bojowników, zginął Wisul Gwijangge, a inny partyzant, Eborowak Gwijangge, został ciężko ranny. Obydwaj są otoczeni ciasnym kordonem przez indonezyjskie wojska.

Sebby Sambom ostrzega, że szturm na bojowników TPN-PB, zagraża życiu nowozelandzkiego zakładnika Philipa Merthensa. Może on odnieść rany od tzw. " zbłąkanych kul", ale przede wszystkim wobec zapowiedzi TPN-PB OPM, świat zewnętrzny musi być świadomy, że może być na nim dokonana egzekucja. Jej wykonaniem grozili członkowie TPN-PB w wypadku podjęcia szturm przez stronę TNI/Polri, a także w przypadku braku woli negocjacji na wysokim poziomie.

Sebby Sambom informuje ponadto, że 25 marca 2023 roku w Regencji Puncak Jaya zostali zabici dwaj członkowie indonezyjskiego aparatu bezpieczeństwa, Meizar Indey z Posterunku Policji w dystrykcie Ilu, a także Serda Riswar z jednostki Koramil 1714-02 Dystryktu Ilu). Dwaj inni zostali ranni i walczą o życie w szpitalu. Ataku dokonali bojownicy z grupy obronnej Sinak. Ponadto strona TNI/Polri twierdzi, że zabiła jednego z bojowników w dystrykcie Ilaga w regencji Puncak.

W dniu 3 kwietnia 2023 roku w regencji Nduga zginął indonezyjski żołnierz Pratu Hamdan, z kolei jak doniósł Kav Herman Taryaman z indonezyjskiego wojskowego biura informacyjnego, w dniu 9 kwietnia 2023 roku o godzinie 16.00 czasu lokalnego (WIT) we wsi Titiga w dystrykcie Sugapa (regencja Intan Jaya) miała miejsce konfrontacja zbrojna, w wyniku której zginął Robertus Simbolon, żołnierz jednostki Satgas Para Raider 305/TKR Sertu.

TPN-PB NDUGA PRYZNAŁO SIĘ DO ZASTRZELENIA 9 CZŁONKÓW TNI/POLRI

Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) przyznała się do zastrzelenia 9 członków zintegrowanych sił indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri), a także przejęcia 9 sztuk broni palnej. Za operacje są odpowiedzialni członkowie trzeciego komanda obronnego operującego w obszarze Nduga (Kodap III Ndugama Derakma). W trakcie zasadzki zorganizowanej 15 kwietnia 2023 roku w dystrykcie Yał w regencji Nduga (prowincja Papua Pegunungan), zachodniopapuascy partyzanci przejęli również 9 sztuk broni palnej należącej do sił bezpieczeństwa Republiki Indonezji.

Sebby Sambom, rzecznik TPN-PB poinformował, że działaniami organizacji na tym odcinku dowodził Perek Tear Kogoya, działający pod dowództwem Egianusa Kogoyi. Przy tej okazji S. Sambom skierował również słowa do społeczności międzynarodowej, w których przypomniał, że TPN-PB zwróciło się do rządu Nowej Zelandii i rządu Indonezji w Dżakarcie z apelem o podjęcie negocjacji pokojowych. Oba rządy jednak przez kolejne dwa miesiące ignorowały listy TPN-PB. „Rząd Indonezji nie wysłuchał naszych próśb i żądań, odpowiedział za to za pośrednictwem wojska i policji, przeprowadzając operację wojskową w Ndugama. 23 marca 2023 roku zabił dwóch członków TPN-PB, a do tego nawet kobiety w ciąży. Tak więc wojska TPN-PB podlegające dowódcy Egianusowi Kogoyi, zaczęły się mścić” – relacjonował Sebby Sambom.

Agencja Associated Press (AP), powołująca się na źródła indonezyjskiego wojska, co do przebiegu opisywanych wypadków, podała początkowo, że zginęło przynajmniej sześciu żołnierzy. Jak poinformował dziennikarzy AP pierwszy admirał Julius Widjojono, napastnicy najpierw zastrzelili żołnierza, który wpadł do głębokiego na 15 metrów wąwozu, a następnie korzystając z zamieszania podczas wydobywania ciała poległego, przeprowadzili drugi atak.

W odpowiedzi na straty indonezyjskiej armii, które odbiły się głębokim echem w Indonezji i na całym świecie, 18 kwietnia 2023 roku dowódca indonezyjskiej armii, admirał Yugo Margono, podniósł status operacyjny w Papui Zachodniej do rangi stanu gotowości bojowej. Po podniesieniu statusu operacji wojskowej pojawiły się informacje o przerzuceniu wojska na wiele obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem regencji Mimiki w prowincji Papua Tengah (Papua Środkowa), regencji Wamena i Yahukimo w prowincji Papua Pegunungan (Papua Górską), a także regencji Maybrat w prowincji Papua Barat Daya (Papua Południowo-Zachodnia).

KWESTIA LINII LOTNICZYCH SUSI AIR. WYPOWIEDZI WŁAŚCICIELA SUSIR AIR I RZECZNIKA TPN-PB

Głos w sprawie pilota Philipa Marka Merthensa, zabrał Susi Pudjiastuti, będący właścicielem linii lotniczych Susi Air. Nie zważając na los własnego pracownika domaga on się od indonezyjskiej armii zbombardowania wszelkich punktów, gdzie mogą grupować się partyzanci Armii Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB OPM).

Sebby Sambom rzecznik TPN-PB podkreśla, że jego organizacja w swych oświadczeniach stanowczo zakazuje poruszania się samolotów transportujących żołnierzy i alkohol po obszarach, gdzie toczą się walki ze zintegrowanymi siłami indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri). Tak funkcjonowała również linia Susi Air, która „przez transport alkoholu do bardzo niedostępnych wiosek w głębi lądu przyczyniała się do powolnej zagłady i degeneracji kolejnych pokoleń Papuasów”. Transport żołnierzy i sprzętu wojskowego, do tego pociąga za sobą „ryzyko ostrzeliwania takich samolotów przez TPN-PB i to rzeczywiście miało miejsce”.

Rzecznik TPN-PB mówi, że obecność Indonezyjczyków w Papui

Zachodniej jest nielegalna, tak samo jak akty prawne takie jak PEPERA 1969 oraz Rezolucja ONZ 2504 XXIV, są niczym innym jak inwalidztwami prawnymi, które tą nielegalną okupację usankcjonowały. Sebby Sambom ocenia oświadczenie właściciela linii lotniczych Susi Air jako nielogiczne, desperackie i niehumanitarne.

DYPLOMATA TPN-PB OPM WZYWA AUSTRALIĘ DO MEDIACJI W SPRAWIE KONFLIKTU W PAPUI ZACHODNIEJ I DO WSPARCIA SIŁ WALCZĄCYCH Z INDONEZYJSKĄ OKUPACJĄ

Akouboo Amatus Douw, szef spraw zagranicznych i przewodniczący Rady Dyplomatycznej, działający z ramienia TPNPB-OPM poprosił Anthony'ego Albanese, premiera Australii o podjęcie rozmów w sprawie trwającej wojny w Papui Zachodniej, która eskaluje nieopodal granic Australii (22.04.2023). A. A. Douw przypomniał, że podczas indonezyjskiego ataku wojskowego w regencji Ndugama, mającego rzekomo na celu uwolnienie więzionego pilota Susi Air, zginęło dwóch cywilów. Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) zemściła się, zabijając 4 członków indonezyjskiej armii (TNI), a także dokonując konfiskaty 3 karabinów maszynowych, 9 karabinów snajperskich i ponad 3000 sztuk amunicji. Dyplomata działający z ramienia papuaskiej grupy zbrojnej wskazał na to, że TPN-PB pozwoliło indonezyjskiej armii zabrać ciała ich żołnierzy. Wyraził również apel do rządów Australii i Nowej Zelandii, aby te podjęły działania zmierzające do zakończenia wojny.

„Po 6 dekadach, jest to jeden z najbardziej przedłużających się konfliktów zbrojnych” – przekonywał dalej, przypominając, że Papua Zachodnia jest nielegalnie okupowana przez Indonezję. Rezolucja ONZ nr. 2504 (XXIV) z 19 listopada 1969 roku opiera się na fałszywym fundamencie sprowadzającym się do legitymacji

„Aktu Wolnego Wyboru” z 1969 roku, w którym armia indonezyjska wybrała zaledwie 1025 osób spośród blisko milionowej populacji papuaskiej. Te 0,1 procent ludzi, pod groźbą użycia broni, została zmuszona do głosowania na Indonezję. Wobec tego jedną z alternatyw staje się to, aby „roszczenia Indonezji wobec Papua skierować do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w celu uzyskania opinii prawnej, zgodnie z art. 37 Karty Narodów Zjednoczonych”.

Akouboo Amatus Douw cofając się jeszcze bardziej wstecz, ku początkom współczesnej indonezyjskiej państwowości powiedział, że „Papua Zachodnia toczy wojnę z faszystowską dyktaturą wojskową stworzoną przez Cesarską Armię Japonii podczas wojny na Pacyfiku”. Papuasi także walczyli w ANZACS, aby „zapobiec inwazji Japonii na Australię i Nową Zelandię podczas drugiej wojny światowej”. Wobec tego „OPM wzywa Australię i Nową Zelandię do przestrzegania programu Rezolucji ONZ nr. 2621 (XXV) uchwalonej w celu pełnej realizacji deklaracji o przyznaniu niepodległości krajom i narodom skolonizowanym”. Rezolucja ta nakłada na kraje członkowskie ONZ konieczność udzielenia potrzebnej pomocy moralnej i materialnej narodom na terytoriach kolonialnych, toczących walkę o niepodległość. „TPN-PB OPM wzywa rządy Australii i Nowej Zelandii, do przyścia nam z pomocą, wysłania wojsk australijskich i nowozelandzkich do Papui, a także do dostarczenia nam broni, amunicji, granatów, rakiet i sprzętu telekomunikacyjnego” – zaapelował A.A. Douw.

Swój apel dyplomata reprezentujący papuaską grupę zbrojną podparł uwagą dotyczących ostatnich wydarzeń na Ziemi Papuaskiej. Rząd Indonezji wprowadził niedawno de facto stan wojenny, by następnie wysłać do regencji Nduga personel wyposażony w wojskowy sprzęt wojenny. Tak rozpoczęły się represje wojenne wobec rdzennych Papuasów. „Dlatego wzywam również państwa członkowskie ONZ, które rzeczywiście udzieliły pomocy wojskowej Ukrainie, aby dostrzegły, że nastał czas aby udzielić takiej samej pomocy Armii Narodowego Wyzwolenia Papui

Zachodniej – Ruch Wolnej Papui, aby [wspólnie] poszukać sposobu na niepodległość Papui Zachodniej”.

Oświadczenie jest zgodne z apelem Sebby'ego Sambona, rzecznika prasowego TPN-PB, który potwierdził, że TPN-PB wystosowało oficjalnie taki apel za pośrednictwem rady dyplomatycznej. Pomoc zbrojeniowa ze strony państw członkowskich ONZ, w tym Australii i Nowej Zelandii, jest oczekiwaną formą wsparcia. Wolę tę wyraził bezpośrednio generał dywizji Terrianus Satto z dowództwa Szefa Sztabu Generalnego TPN-PB.

INDONEZYJSKIE SIŁY BEZPIECZEŃSTWA ZASKOCZONE PRZEZ TPN-PB POD KONIEC MAJA 2023 ROKU. TPN-PB RAPORTUJE O OKOŁO 10 OFIARACH PO STRONIE INDONEZYJSKIEJ

Regencja Nduga to jeden z najbardziej zapalnych regionów w Papui Zachodniej. To tu od wielu lat toczą się częste walki pomiędzy TPN-PB (Armia Wyzwolenia Papui Zachodniej – Organizacja Wolnej Papui), a zintegrowanymi siłami indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri). To także tutaj jest przetrzymywany jako zakładnik nowozelandzki pilot Philip Merthens.

W dniu 19 czerwca 2023 roku dowództwo TPN-PB OPM zorganizowało konferencję (siaran pers), w trakcie której ujawniło, iż w dniach 29/30 maj TPN-PB dokonało ataku na posterunek wojskowy w Dystrykcie Mugi. Atak był prowadzony z dwóch kierunków. Jeden kierunek ataku był prowadzony przez Elibana Karunggu, dowódcy KOWIP 3 (KOWIP 3 – Komando Wilayah Pertahanan 3), natomiast drugi przez Eyakagita Unue, zastępcę (Wakil) Batalionu Albu. W wyniku działań pierwszego dowódcy zginęło siedmiu funkcjonariuszy 81. jednostki indonezyjskich sił specjalnych Kopassus, natomiast drugi dowódca donosi o zabiciu

3 członków Kopassus lub TNI/Polri. Łącznie zginęło nawet 10 członków aparatu bezpieczeństwa. Obaj dowódcy podlegają Generałowi Brygady Egianusowi Kogeyi – dowódcy KODAP III Ndugama Derakma (KODAP- Komando Daerah Pertahanan – Regionalne Komando Obronne). Powyższe wiadomości zostały potwierdzone przez Sebby'ego Samboma, rzecznika Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej.

Duża intensywność walk w Regencji Nduga pociąga za sobą wielkie przesiedlenia mieszkańców, którzy stają się wewnętrznymi uchodźcami. Partyzancka walka TPN-PB jest kontynuowana, aby wymusić na Rządzie Zjednoczonej Republiki Indonezji (Negara Kesatuan Republik Indonesia) rozmowy o statusie Papui Zachodniej przy stole negocjacyjnym, do którego zasiedliby przedstawiciele czynnika neutralnego (ONZ). Celem TPN-PB OPM jest pełna niepodległość Papui Zachodniej.

KRÓTKA SYLWETKA EGIANUSA KOGOYI W KONTEKŚCIE OSTATNICH WYDARZEŃ

Egianus Kogeya to pochodzący z ludu Nduga młody dowódca Regionalnego Komando Obronnego Ndugama Derakma (KODAP III Ndugama Derakma). Zasłynął on bardzo kontrowersyjnymi działaniami, które przykuły uwagę świata. Dnia 2 grudnia 2018 roku w Yigi Kali Aurak (Dystrykt Yigi) wraz ze swymi podkomendnymi dokonał egzekucji 31 pracowników PT Istaka Karyah, realizujących inwestycje infrastrukturalne (pembangunan infrastruktur) w ramach Projektu Trans Papua. Według Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB OPM) wśród pracowników PT Istaka Karya znajdowali się zamaskowani członkowie wywiadu (anggota intelejen yang menyamar) i to właśnie było przyczyną takiej akcji. Poza tym była to radykalna forma przeciwstawienia się inwestycjom infrastrukturalnym, traktowanym, jako forma indonezyjskiej kolonizacji. Według strony indonezyjskiej był to brutalny atak wymierzony w ludność cywilną i wiele wskazuje na to, że byłby

on badany jako przypadek naruszenia praw człowieka.

Czyn Egianusa Kogeyi wywołał zmasowaną interwencję militarną zintegrowanych sił wojska i policji (TNI/Polri) w Regencji Nduga, ta zaś zmusiła dziesiątki tysięcy ludzi do opuszczenia własnych domów, którzy zasilili szeregi wewnętrznych uchodźców. Dla niektórych Zachodnich Papuasów Egianus Kogeya to jednak narodowy bohater, który nie tylko do tej pory nie dał się schwytać, ale odniósł od grudnia 2018 roku wiele spektakularnych zwycięstw.

W dniu 7 grudnia 2023 roku dokonał on wzięcia jako zakładnika pilota linii Susi Air, Philipa Marka Merthensa). W późniejszym czasie wyznaczył indonezyjskim władzom 2 tygodnie, aby zmusić je do rozmów przy stole negocjacyjnym o statusie Papui Zachodniej, grożąc zabiciem zakładnika. Wyznaczony czas minął, jednak egzekucji Philipa Merthensa nie dokonał, zapewne mając świadomość, że zabicie niewinnego człowieka nie przysłuży się poparciu dla walki niepodległościowej Papuasów na świecie.

Egianus Kogeya, jako dowódca oddziału TPN-PB OPM uważa, że pokój w Papui Zachodniej może być osiągnięty jedynie dzięki walce zbrojnej. To przekonanie jest ufundowane na przeświadczeniu, że Organizacja Narodów Zjednoczonych nie reaguje na apele udręczonych narodów, do momentu aż w efekcie konfliktu zbrojnego nie poleje się krew. Reasumując, jak głoszą najzagorzalsi zwolennicy działań dowódcy III Komanda w regionie Nduga: „walka o niepodległość Papui Zachodniej jest dla Egianusa Kogeyi najświętszą misją i celem jego egzystencji”.

NIEPOKÓJ W YAHUKIMO PO OSTRZELANIU SAMOLOTU PRZEZ TPN-PB

W doktrynie wojennej Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB OPM) każdy cywil pochodzenia malajskiego wkraczający w strefę walki TPN-PB ze zintegrowanymi oddziałami

indonezyjskiego wojska i policji TNI/Polri będzie traktowany jako zamaskowany reprezentant wywiadu (BIN lub BAIS). Dlatego ani motocykliści, ani piloci indonezyjskich linii lotniczych nie będą tolerowani przez partyzantkę TPN-PB. W dniu 9 września 2022 roku, Sebby Sambom, jako rzecznik TPN-PB wydał oświadczenie, w którym zawarł ostrzeżenie, że piloci i pasażerowie cywilnych linii lotniczych, potencjalnie mogących przewozić członków indonezyjskich sił kolonialnych nad strefami walk, muszą się liczyć z tym, że samoloty obsługujące wysiłek indonezyjskich służb będą ostrzeliwane.

Do takiej sytuacji doszło 11 marca 2023 roku, kiedy podczas lądowania na Lotnisku Nop Goliat w Dekai, w regencji Yahukimo doszło do ostrzelania samolotu linii Trigana Air typu B 373-500 PK-YSC. W tym kontekście jasnym staje się aresztowanie 13 osób w dniach 11-12 marca w Braza (Regencja Yahukimo). Ignatius Beny Prabowo, szef Policyjnej Agencji Informacyjnej (Kepala Bidang Humas Polda Papua) przekazał, że te osoby zostały zwolnione z aresztu, z wyjątkiem 23-letniego Papuasa o inicjałach E.G, który jest posądzany o przynależność do czternastego komanda obronnego TPN-PB po dowództwem Kopi Tua Heluka. Ignatius Benny Prabowo mówi, że zintegrowane siły TNI/Polri nadal prowadzą działania, w celu zabezpieczenia lotniska, przed kolejnymi działaniami TPN-PB OPM.

Mathias D. Fakhiri, dowódca Policji w Papui, zwrócił się do Kwatery Głównej Indonezyjskiej Policji o przysłanie posiłków mobilnych brygad BRIMOB Nusantara, celem wzmocnienia sił policyjnych w Dekai (Stolica Regencji Yahukimo w Prowincji Papua Pegunungan – Górską Papua)) oraz do Regencji Dogiyai w prowincji Papua Tengah (Papua Środkowa) . Nie jest jeszcze określona liczba funkcjonariuszy BRIMOB, jaka by miała się w tych miejscach pojawić, ale Mathias D. Fakhiri podkreśla, że niepokoje w Dogiyai trwają już od stycznia, a 11 marca miejscowe zamieszki doprowadziły do istnej anarchii, natomiast w mieście Dekai został ostrzelany samolot linii Trigana Air przez TPN-PB.

Opracowanie: Rafał Szymborski, Damian Żuchowski

Źródła: WolneMedia.net, „Krew Papuasów”, „Latarnik Papuaski”

WYBRANA ŹRÓDŁOGRAFIA

1. Yance Agapa, „Diduga Terlibat Penyanderaan Pilot Selandia Baru di Ndugama, Anton: Saya Tidak Tahu!”, <https://suarapapua.com/2023/06/02/diduga-terlibat-penyanderaan-pilot-selandia-baru-di-ndugama-anton-saya-tidak-tahu/>

2. Arifin Lolialang, „Baku Tembak antara Satgas Tengkorak dan KKB di Intan Jaya, Satu Prajurit TNI Gugur”, <https://seputarpapua.com/view/baku-tembak-antara-satgas-tengkorak-dan-kkb-di-intan-jaya-satu-prajurit-tni-gugur.html>

3. Reiner Brabar, „Susi Pudjiastuti akan Bom Semua, TPNPB: Resolusi 2504 Tidak Sah”, <https://suarapapua.com/2023/05/09/susi-pudjiastuti-akan-bom-semua-tpnpb-resolusi-2504-tidak-sah/>

4. „Polda Papua minta Mambes Polri tambah pasukan Brimob ke Dekai dan Dogiyai”, <https://papua.antaranews.com/berita/700506/polda-papua-minta-mambes-polri-tambah-pasukan-brimob-ke-dekai-dan-dogiyai>

5. Theo Kelen, „AMP dan FRI-WP gelar demonstrasi peringatan 52 tahun kemerdekaan bangsa Papua”, <https://jubi.id/nasional-internasional/2023/amp-dan-fri-wp-gelar-demonstrasi-peringatan-52-tahun-kemerdekaan-bangsa-papua/>

6. Reiner Brabar, „TPNPB Umumkan Bantuan Peralatan Perang Kepada Negara Anggota PBB”, <https://suarapapua.com/2023/04/22/tpnpb-umumkan-bantuan-peralatan-perang-kepada-negara-anggota-pbb/>

7. Imma Pelle, „6 warga sipil asal Kuyawage dipulangkan, 1 meninggal dunia, 5 luka berat”, <https://jubi.id/polhukam/2023/6-warga-sipil-asal-kuyawage-dipulangkan-1-meninggal-dunia-5-luka-berat/>

8. „Wapres Pastikan Negosiasi dengan Egianus Kogoya Terus Dilakukan”,

<https://halosemarang.id/wapres-pastikan-negosiasi-dengan-egianus-kogoya-terus-dilakukan>

9. „Pilot Susi Air: »Phillip sangat dicintai keluarganya«, Pemerintah Selandia Baru minta OPM membebaskan sang pilot”,

<https://www.bbc.com/indonesia/indonesia-66426143>

10. Barbara Kwiatkowska, „Indonezyjska armia pokonana przez Papuasów w bitwie o uprowadzonego pilota z Nowej Zelandii”,

<https://wiadomosci.wp.pl/indonezyjska-armia-pokonana-przez-papuasow-w-bitwie-o-uprowadzonego-pilota-z-nowej-zelandii-6888319906679744a>